

Høring – endringer i utlendingslovgivningen (innstramminger II)

Organisasjonen ATROP Støtte & Ettervernssenter er sterkt kritisk til og svært uenig i departementets innstrammingsforslag av utlendingsloven. Lovforslagene vil ikke ivareta situasjonen for mennesker på flukt på en forsvarlig måte og vi mener det vil forsterke brudd på rettsikkerheten, menneskerettigheter, forpliktelser Norge har til barnekonvensjonen og flyktningkonvensjonen. Lovforslagene vil heller ikke medføre bedre integrering i det norske samfunnet, snarere det motsatte. Lovforslagene vil avle klasseskiller, øke fordommer, skape mindre toleranse, og fremme sosial ekskludering, samt svekke menneskerettslige prinsipper og humanitære hensyn.

Organisasjonen ATROP Støtte og Ettervernssenter er et lavterskeltilbud og en brukerorganisasjon som gir støtte og hjelp til enkeltmennesker og familier som har erfart kriser og traumer etter

- Seksuelle, fysiske og psykiske overgrep/krenkelser
- Er rusavhengig, pårørende eller sliter med psykisk uhelse

ATROP arbeider for å fremme integrering på ulikt vis og har både ansatte og brukere med innvandrerbakgrunn og derved representerer ATROP også deler av minoritetsbefolkningen. Med det som bakgrunn finner vi grunnlag for å svare på høringsnotatet.

ATROP mener det er uheldig at endringsforslagene i utlendingsloven i svært liten grad legger vekt på integrering, utvikling, stabilitet og trygghet. Å komme til et nytt land hvor språk, arbeid og sosialt nettverk må på plass er både tidskrevende og ressurskrevende. Mange bærer også på dype traumer som trenger bearbeiding over lang tid, en prosess som kan vanskeliggjøre sosial integrering, hvor arbeid og/eller studier kan stå i fokus.

1. Endring av utlendingsloven § 9 om visumfrihet for asylsøkere

Norge er et av verdens rikeste land, og har i mange år vært tuftet på verdier som åpenhet, frihet, demokrati og humanitet. ATROP støtter departementets syn på at det er nødvendig med raske returer i tilfeller der asylsøkere ikke har rett til opphold. Dette kan ikke sikres gjennom et visumkrav men gjennom en alternativ regulert forskrift. Ved å stille visumkrav til asylsøkere, slik departementet foreslår å innføre i høringsnotatet, svekkes retten til å søke om asyl i Norge ytterligere, og de som trenger reell beskyttelse kan risikere å ikke få det. Hvordan kan vi forvente at mennesker på flukt fra krig og forfølgelse, i all hast skal huske å ta med seg sine dokumenter eller rekke å søke om visum? Spesielt vil en innstramming her gå ut over de mest sårbare, nemlig barn, kvinner og barnefamilier. Norge er ikke et land som skaper lett fremkommelighet, og vi syns det er uheldig og provoserende at departementet har fremmet forslag om en slik lovendring. ATROP kan ikke støtte en slik lovendring da det kan medføre at de som trenger en reell beskyttelse ikke får det og derved svekkes humanitære verdier, menneskerettigheter og forpliktelser i barnekonvensjonen og flyktningkonvensjonen.

2. Fornytt beskyttelsesvurdering ved fylte 18 år for enslige mindreårige asylsøkere

Et annet forslag som er ute på høring er at «enslige mindreårige asylsøkere skal gis beskyttelse frem til fylte 18 år. Deretter skal det bli tatt en ny vurdering om de fyller vilkårene for beskyttelse eller permanent opphold på annet grunnlag». Regjeringen begrunner forslaget med teorien om ankerbarn, dvs. at regjeringen legger til grunn påstand om at familier sender et barn i forveien for at de selv skal få opphold gjennom familiegjennforening. I de fleste tilfeller blir familiene dessverre ikke

gjensforent. Enslige mindreårige asylsøkere er en svært utsatt gruppe. Trygghet, stabilitet, god omsorg og forutsigbarhet er avgjørende for barn og unge, uavhengig av hvilket land de bor i. Dette må også asylbarn kunne forvente og kreve. At staten Norge gjennom endringsforslaget forsøker å frita seg fra dette ansvaret er regelrett uhørt og det er maktmisbruk rettet mot en sårbar gruppe, og ikke til barnets beste. Dette er barn som har med seg ulike traumer i bagasjen. At staten Norge i tillegg skal påføre de stressfaktorer som usikkerhet og utrygghet frem til de er fylt 18 år mener vi er brudd på menneskerettigheter og barnekonvensjonen. Mindre årige asylsøker som kommer alene til Norge skal integreres i det norske samfunnet sammen med trygge voksne og gis mulighet for å skape seg et verdig liv uten frykt, tortur, vold, menneskehandel, barneprostitusjon, krig og forfølgelse. Det er grov misbruk av enslige mindreårige asylsøkere å frata dem retten til å få realitetsbehandlet sin asylsøknad mens de er barn, og at de i tillegg blir fratatt mulighet for advokatbistand. ATROP tar fullstendig avstand fra å sette barn og ungdommers liv på vent til de er 18 år og med de fatale konsekvensene dette kan få. Organisasjonen ATROP Støtte & Ettervernssenter kan ikke noen omstendigheter støtte den foreslåtte beskyttelsesvurdering ved fylte 18 år for enslige mindreårige asylsøkere.

3. Endringer i regler om familiegjensforening

Departementet foreslår å innføre underholdskrav og et krav om fire års arbeid og/eller utdanning i Norge for flyktninger. Underholdskravet skal sikre at familien er selvforsørget. Fireårskravet skal sikre at flyktningen har en viss tilknytning til Norge gjennom botid og deltakelse på arbeidsmarkedet, og at vedkommende er integrert i det norske samfunnet når familien kommer. Departementet antar at dette vil kunne gi familiemedlemmene et bedre utgangspunkt for sin integreringsprosess.

ATROP mener at et slik forslag vil bety at asylsøkere frarøves retten til et familieliv. Departementet utaler i sitt høringsnotat at «...en generell innstramming vil gi økt motivasjon til integrering». Dette er en fordreining av en sannhet som vi tror et fåtall av den norske befolkning er enig i eller vil kjenne seg igjen i. Det er uakseptabelt at asylsøkere som flykter fra krig, tortur og forfølgelse skal bli presset til det ytterste ved å måtte vente 4 år på en familiegjensforening. Mange innvandrere som kommer er analfabet eller har læreversker. Hvordan tenker regjeringen at vi skal sikre at de får opplæringen de trenger? Det er en kjent sak at arbeidsgiver i Norge diskriminerer innvandrere. ATROP finner det forstemmende at dette ikke er blir vesentlig omtalt i høringsnotatet. Innvandrerkvinner er en spesiell sårbar gruppe mht arbeidsmarkedet, og den foreslåtte regelendringen vil kunne få store konsekvenser for disse.

Familien er de som står oss aller nærmest, de som kjenner oss best av alle. Adskillelse fra de en er glad i vil ikke fremme motivasjon og integrering, snarere vil det virke svært demotiverende og i ytterste konsekvens kan flere liv gå tapt. Ensomhet, depresjon, mangel på nettverk, språkutfordringer, frustrasjoner vil også være faktorer som kan utvikle seg til voldshandlinger, kriminalitet og rusproblemer. I følge UNICEF er kvinner og barn særdeles utsatt for overgrep og vold under flukten. Omfanget av vold og seksuelle overgrep er i dag så omfattende at Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer det som et folkehelseproblem. Å vokse opp med vold eller leve med vold som voksen, kan gi alvorlige helsemessige og sosiale konsekvenser for den enkelte. Personer som har vært utsatt for eller har vært vitne til vold, trenger beskyttelse mot nye overgrep og krenkelser. Uavhengig av etnisitet og rase er vi alle mennesker og bære på de samme behov for nærhet, omsorg og beskyttelse fra de vi er glad i. Det er vårt etiske, moralske og humanitære plikt å beskytte mennesker på flukt og ikke påføre dem mer skam og sårbarhet. ATROP kan ikke støtte

forslag om endring av regelverket om familiegjennforening, da familiegjennforening er en stor motivasjonsfaktor som kan bidra til god integrering, støtte og trygghet i deres nye hjemland. Det er udemokratisk å frata asylsøkere og flykninger sosiale støtteordninger under en periode som de trenger det som mest.

4. Skjerpede krav for permanent oppholdstillatelse

Permanent oppholdstillatelse innebærer i utgangspunktet en varig rett til opphold i Norge, uten behov for fornyelse. Slik vi oppfatter forslaget i høringsnotatet er begrunnelsen for å reetablere midlertidig oppholdstillatelse å frata flykninger en rekke rettigheter i folketrygden, som for eksempel pensjon og overgangsstønning. ATROP kan ikke støtte et skjerpende krav for permanent oppholdstillatelse, da dette vil få dramatiske konsekvenser for de mest sårbare gruppene. I staten Norge skal alle gis de samme rettigheter uavhengig av status, rang og etnisk bakgrunn.

5. Rettssikkerhet og endringer i saksbehandlingsregler

Organisasjonen ATROP mener det i lovverket og behandlingen av saker er nødvendig å skille mellom de som har særskilt beskyttelsesbehov og de som ikke har rett til opphold. Rettssikkerhet for asylsøkere må prioriteres høyt og ivaretas i dette arbeidet da det kan få alvorlige konsekvenser for de som er berørt. ATROP støtter ikke forslaget om redusert klagefrist og endring i saksbehandlingsregler med den svekkelse av rettssikkerheten som det vil innebære.

Avslutning

Avslutningsvis vil vi be departementet korrigere stigmatiserende begreper og språkbruk. Måten vi omtaler og snakker om flyktninger på virker inn på hvordan samfunnet evner å løse utfordringer på. Vi må møte mennesker med respekt, verdighet, empati og forståelse. Vi forventer at staten Norge og gjeldende departement tar innover seg behovet for en holdningsendring og at integrering av asylsøkere blir et fokusområdet. Vi kan ikke bare skjære igjennom med norsk lovverk og ignorere hvilke konsekvenser det vil få for de som trenger beskyttelse. Staten Norge kan ikke være bekjent av en utlendingslov som skaper og bygger på mistillit, fordommer, påstander om misbruk og fremmedfrykt. Føringer som legger til rette for et slikt nasjonalt verdigrunnlag er for Organisasjonen ATROP Støtte & Ettervernssenter fullstendig uakseptabelt.

Vi vil også påpeke at vi reagerer kraftig på at kommuner, krisesentre og RVTSene ikke er på listen over høringsinstanser. Dette er svært uheldig, da integrering av flyktninger og asylsøkere skjer i kommunene og i nærmiljøene.

Kr. Sand 8.februar 2016

Mvh

Jorun M Kveldro

Leder